

СПРОЦЮЮЧІ ІННОВАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Ілляшенко Н.С., к.е.н., доц.

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Події останніх років яскраво демонструють нам значне загострення екологічних проблем, які обумовлені збільшенням техногенного навантаження на оточуюче середовище. Для того, щоб уникнути ще більш негативних наслідків необхідні радикальні дії. Одним із варіантів таких дій є розробка та впровадження інновацій, які б сприяли збереженню природних ресурсів та не наносили шкоду оточуючому середовищу, тобто мали окрім економічного, ще й екологічний та соціальний ефекти.

Однак, саме через те, що економічні результати екологічних інновацій не завжди мають короткострокову перспективу, опір таким інноваціям починається ще на стадії їх розроблення. Так власник підприємства, маючи на меті максимізацію прибутку, не завжди розуміє важливість виробництва товарів та послуг, головним завданням яких є покращення екологічної ситуації. Такої ж думки притримуються і працівники підприємства, які мають витратити значну кількість сил та енергії на виробництво нової продукції, яка не завжди гарантує підвищення їх добробуту.

Досить складним для таких інновацій є й процес їх просування на ринку. Теперішній стан економіки в країні характеризується значним падінням доходів населення а, відповідно, зменшенням платоспроможності попиту. Саме тут і формуються певні перешкоди на шляху екологічно спрямованого інноваційного розвитку підприємств. Для того, щоб якимось чином уникнути ці перешкоди, або хоча б звести їх до мінімуму нами пропонується перехід підприємства до такого інноваційного шляху розвитку, в основі якого лежать спрощуючі інновації.

Аналіз існуючих підходів до класифікації інновацій свідчить, що в усіх них є така ознака як рівень новизни. Це не дивно, адже саме новизна є однією з особливостей інновації. Саме за рахунок новизни інновація стає сама собою. Більш детальне вивчення ознаки «рівень новизни» дозволив зробити висновок, що в усіх підходах йдеться мова або про створення абсолютно нової споживчої якості, або про створення чогось нового за рахунок доповнення існуючого. Однак, зовсім не розглядається варіант створення нової споживчої якості за рахунок спрощення існуючого, відкидання зайвого і т.п. Адже як свідчить практика постійне оновлення товару за рахунок надання йому додаткових функцій та властивостей не завжди може мати позитивні наслідки. Наприклад, сьогодні існує 140 моделей холодильників, 24 моделі пілососів, 45 – пральних машин, не кажучи вже за пральні порошки, шампуні тощо. Багато з цих «новинок» гірші за своїх попередників,

хоча зазвичай є дорожчими. Тому, базуючись на методиці «ліквідації глухого кута» нами пропонується дещо обернути процес створення новизни в бік не поскладнення а саме спрощення.

Таким чином, нами пропонується доповнити існуючі класифікаційні ознаки ще однією, а саме – направленістю процесу розвитку, або як зустрічається в класифікації Пригожина – за спадкоємністю. Саме у даного автора ми зустрічали спроби показати, що новизна може бути не лише за рахунок поскладнення, але й певного спрощення. Тільки Пригожин пропонує поділяти інновації у відповідності до цієї ознаки на заміщуючі, скасовуючі, поворотні, відкриваючі та ретровведення. А нами пропонується їх дещо згрупувати і подати лише у двох варіаціях: направлені на ускладнення та направлені на спрощення.

Отже, спрощуваними є інновації, які передбачають створення нової споживчої якості за рахунок відсіювання зайвих функцій та властивостей, тим самим зменшуючи вартість новинки, при цьому зберігаючи унікальність шляхом правильного позиціонування та розставляючи вірні акценти в бік новизни.

Як відомо, в більшості випадків екологічні товари (а тим паче інновації) є дорожчими за аналоги, що виконують такі ж функції, при цьому не передбачають екологічної спрямованості. Саме спрощуючі інновації передбачають значне скорочення витрат виробництва та збуту при одночасному збереженні екологічності та унікальності (новизни) товару.

Як відомо, головними характеристиками інновації, які відрізняють їх від традиційного товару є:

- новизна;
- технічна спроможність виготовлення, збуту та споживання;
- економічна доцільність виготовлення;
- необхідність споживачу.

Спрощуючі інновації дозволяють підприємству підтримувати ці характеристики в своїх товарах. Так, зниження собівартості, а відповідно ціни, робить товар більш доступним споживачу. За рахунок цього попит збільшується і підвищується доходна частина підприємства. Окрім того, як і будь-яка інша інновація спрощуюча має певний рівень новизни.

Таким чином, для створення спрощуваних інновацій головною умовою є певний рівень новизни товару при одночасному зменшенні витрат, а відповідно ціни. Саме на зменшення витрат виробництва направлено такий підхід як функціонально-вартісний аналіз. Саме його пропонується взяти в якості бази для розроблення методичного підходу до процесу створення спрощуваних інновацій.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 107-109.